

Hoofdpuntenverslag

Vierde Klankbordgroep methodebesluiten 2017 e.v. (regionale netbeheerders, TenneT en GTS)

d.d. 28 september 2015, te Den Haag

Dit hoofdpuntenverslag dient gelezen te worden in combinatie met de bijbehorende agendastukken.

Aanwezig¹:

Partij	Persoon
DNWB	C. Jobse
Duurzame Energie Koepel	M. van Eijkelenburg T. Bokhoven
Endinet	J. Schepens
Enexis	G. de Jaeger
Energie Nederland	H-B. Schurink
GTS	F. Gräper J. Schotanus M. Holwerda
Liander	E. Hooykaas J. Poot B. Witjes
Netbeheer Nederland	H-P. Oskam
Rendo	P. Pittau
Stedin	D. Duisenberg Y. Peters
TenneT	J-P. Dijkmans Y. Gremmen D. Abdoelkariem F. Woessink
VEMW	F. van der Velde J. van de Worp
Westland	L. van Vliet A. Bogaerts
Zebra	J. Slegers
ACM	G. Moelker (vz.) K. Bouwens E. Kahl F. Koel V. van Langen G. Lybaart J. de Maa B. Postema L. Spee R. Stil M. Vroman W. Wolbers P. Zuiderwijk

Agenda:

1. Opening
2. Status ingediende agendapunten kbg-leden
3. Agendering bijeenkomsten klankbordgroep 13 oktober en 2 november
4. Duurzame Energie Koepel presenteert agendapunten
5. WACC
6. Rondvraag
7. Strategische herstellvoorraad systeembeheerders
8. Rondvraag en afsluiting

¹ Zie pagina 6 in dit verslag, opmerking Liander N.V. bij dit overzicht

1. Opening

Het agendapunt statische efficiëntie TenneT is verschoven naar de bijeenkomst van 2 november vanwege de samenloop met de tussenuitspraak van het CBb inzake het methodebesluit TenneT 2014-2016. ACM is van plan om direct aansluitend op kbg-overleg over dit punt een korte kbg-bijeenkomst te organiseren met als onderwerp het herstelbesluit TenneT.

2. Status ingediende agendapunten kbg-leden²

ACM presenteert kort mondeling haar conclusies voor de ingebrachte punten van Netbeheer Nederland, GTS, Energie Nederland en VEMW. Deze partijen zijn al op de hoogte van onze conclusies en ACM heeft hen een uitgebreider toelichting aangeboden op een later moment.

Toegevoegd aan verslag: ACM stuurt n.a.v. discussie in kbg op 28 september de kbg-leden binnenkort een schriftelijke uitwerking van haar conclusies over genoemde punten. Daarom beperkt ACM zich in dit hoofdpuntenverslag tot de conclusies.

Netbeheer Nederland

ACM voegt drie punten toe aan de agenda: precario, toetsingskader begininkomsten (de zogenoemde 'one-off') en productiviteitsverandering.

ACM voegt twee punten niet toe aan de agenda: economische levensduur gasnetwerken en wind op land.

➤ Liander verzoekt ACM op om bij wind op land het ontstaan van een probleem voor te zijn.

GTS

ACM zet de volgende punten op de agenda: pensioenen, toetsingskader begininkomsten (de zogenoemde 'one-off'), uitbreidingsinvesteringen, vergoeding bestaande aansluitingen

ACM zet de volgende punten niet op de agenda: kwaliteitsconversie, Europese netcode over tariefstructuren, duurzaamheidsinvesteringen, afschrijvingstermijnen.

Energie-Nederland

ACM zet netverliezen gas op de agenda.

De volgende punten zet ACM niet op de agenda: Europese netcode over tariefstructuren, vergoeding inkoopkosten transport, voorspelbare en lage tarieven.

VEMW

ACM heeft drie punten op de agenda gezet: STROOM, veilinggelden en kostenbenchmark GTS

De punten van VEMW over Precario en Won-netten zet ACM niet op de agenda.

- Netbeheer Nederland vraagt of ACM de conclusies ook schriftelijk kan delen.
- GTS is van mening dat in het wettelijke vooroverleg ook gediscussieerd moet kunnen worden over punten waarvan ACM van mening is dat deze niet tot wijziging van de methode zouden moeten leiden.
- Liander is van oordeel dat tijd geen argument kan zijn om punten nader te concretiseren.
- VEMW merkt op dat het op zich prima is om te concluderen dat we het niet met elkaar eens zijn, maar dat we elkaar dan wel eerst moeten begrijpen.

ACM benadrukt dat zij heel serieus naar alle punten en stukken heeft gekeken en dat het wel tijd wordt om keuzes te gaan maken. Tegelijkertijd concludeert ACM dat verschillende kbg-leden zich niet kunnen vinden in het door ACM geschetste proces. Daarom zegt ACM toe een nieuw procesvoorstel te doen. Partijen krijgen de ruimte om punten alsnog toe te lichten aan de kbg, wanneer zij het pertinent oneens zijn met ACM over de relevantie voor deze methodebesluiten.

3. Agendering bijeenkomsten klankbordgroep 13 oktober en 2 november³

Liander vraagt om een overzicht van de nog te agenderen onderwerpen.

ACM voegt dat overzicht toe aan de agendastukken voor de volgende bijeenkomst op 13 oktober.

² Zie pagina 5 in dit verslag, opmerkingen GTS en Liander N.V. bij dit agendapunt

³ Zie pagina 5 in dit verslag, opmerking Edinet B.V. bij dit agendapunt

4. Duurzame Energie Koepel presenteert agendapunten

Netbeheer Nederland vindt het een uitdaging in de methodebesluiten oog te houden voor de door Duurzame Energiekoepel geschetste aan duurzaamheid gerelateerde ontwikkelingen. Zij verwijst hierbij naar discussies over lengte van afschrijvingstermijnen.

Liander hoort graag in de kbg een terugkoppeling van hoe ACM verder gaat met deze punten.

5. WACC⁴

- TenneT vraagt wat STROOM volgens ACM betekent voor de geleidelijke ingroei van de WACC. Verder leest TenneT in de Memorie van Toelichting dat ACM moet praten met investeerders. ACM gaat er vooralsnog vanuit dat ingroei van de WACC past binnen het wettelijke kader onder STROOM. ACM overweegt gesprekken met investeerders.
- Liander vraagt wat binnen de WACC methodische keuzes zijn en wat er getalsmatig uit voortvloeit. Dit kan relevant zijn voor de reguleringsperiode van 6 jaar. Ook vragen Liander en TenneT of er een relatie is tussen de lengte van de reguleringsperiode en de WACC, bijvoorbeeld in het risico op een verkeerde inschatting of de referentieperiodes die worden gehanteerd. ACM vraagt hoe zij die relatie zien. Netbeheerders geven aan dit ook nog niet te weten, maar dat het zou kunnen zijn dat de manier waarop we nu schatten met een historische periode zou moeten wijzigen.

Met betrekking tot het onderzoek en de sanity check van Rebel geeft ACM aan dat het rapport nog in een conceptfase verkeert en kan worden aangepast, onder andere op het punt van de marktrisicopremie. De daling van de WACC van 3,6% naar 3,2% komt door de verandering van de marktomstandigheden en niet door wijzigingen in de methodiek.

- Netbeheer Nederland vraagt wat de sanity check inhoudt en wil inzicht in de opdracht van ACM aan Rebel. ACM geeft aan dat zij Rebel heeft gevraagd de methode uit te voeren en een check te doen of de uitkomsten logisch zijn. ACM zal kijken of vanuit vertrouwelijkheid de opdracht aan Rebel gedeeld kan worden en laat dit op 29 september 2015 weten.
- TenneT constateert dat sommige bedrijven uit de meetgroep zijn verwijderd of toegevoegd in verband met het risicoprofiel en vraagt wat daaronder valt. Liander vindt de wijziging van de peer group een methodische wijziging en mist motivering. ACM licht toe dat onder andere wordt gekeken naar de activiteiten en de regulering. TenneT suggereert het meenemen van investeringscyclus als criterium. ACM vraagt of TenneT dat schriftelijk kan toelichten en benadrukt uiteindelijk te zoeken naar de balans tussen de criteria en het aantal beschikbare peers.
- Stedin stelt dat er een ander risicoprofiel kan zijn voor de Nederlandse netbeheerders door investeringen in duurzaamheid en de transitie. TenneT vraagt of de weging met markt capitalisation bij de marktrisicopremie nieuw is en van Rebel komt. ACM geeft aan dat dit al wordt gedaan in de huidige methode. Rendo merkt op dat de selectie van peers voor de rente-opslag anders is dan voor de bèta. ACM merkt op dat in de huidige methode dit ook al het geval is en vraagt of dit een verduidelijkende vraag was of een standpunt. Rendo geeft aan het ter verduidelijking te vragen. Rendo constateert dat de afronding van parameters verschilt en stelt voor twee decimalen te hanteren en pas bij de uiteindelijke WACC op één decimaal af te ronden. ACM vindt dit een goed punt en gaat ernaar kijken.
- Rendo vraagt wat het perspectief is bij de WACC: het vergoeden van de kosten van de netbeheerder of het geven van een vergoeding aan de vermogensverschaffer. Liander meent dat de methode prikkelt tot kort financieren en vraagt ACM hoe zij dit ziet. Ook vraagt Liander hoe ACM ziet dat een netbeheerder zich efficiënt financiert bij de WACC. ACM reageert op deze punten door aan te geven dat die onderdeel zijn van het lopende beroep.
- Met betrekking tot de toets op representativiteit kondigt ACM aan dat zij een informatieverzoek voorbereidt om nog meer inzicht te krijgen in de werkelijke situatie van de kostenvoet van vreemd vermogen bij de netbeheerders. Rendo haalt voor de gegevens over 2015 het voorjaar 2016 mogelijk niet. Stedin vraagt hoe ACM omgaat met grote verschillen tussen de netbeheerders. ACM verwijst daarvoor naar het herstelbesluit en geeft aan per geval naar de implicaties van de cijfers te kijken.

⁴ Zie pagina 5 en 6 in dit verslag, opmerkingen Edinet B.V., GTS en Liander N.V. bij dit agendapunt

ACM is van plan om het onderzoek naar de WACC zoals andere Europese toezichthouders deze hanteren te actualiseren. Omdat veel andere toezichthouders ook bezig zijn met het vaststellen van de WACC, zal ACM dit in 2016 uitvoeren.

- TenneT wenst duidelijkheid van ACM om vooraf aan te geven hoe en wanneer de uitkomsten worden aangepast als er iets uit de sanity check komt. GTS wenst hetzelfde bij de representativiteitstoets en Stedin bij het internationale onderzoek. ACM geeft aan van geval tot geval naar de uitkomsten te kijken wanneer die er zijn. ACM bekijkt dan alle relevante omstandigheden en komt daarom niet vooraf met een checklist.
- GTS geeft aan dat veel discussiepunten nog bij het CBb liggen of dat ze pas na nadere analyses worden bepaald. ACM geeft aan in een latere klankbordgroep op de WACC terug te komen.

Afspraken

- ACM geeft op 29 september aan of de opdracht aan Rebel gedeeld kan worden met de kbg-leden.
- ACM geeft aan dat de klankbordgroepleden uiterlijk tot 5 oktober 2015 schriftelijk hun reactie op het conceptrapport van Rebel per e-mail kunnen toesturen.

6. Rondvraag

7. Strategische herstellvoorraad systeembeheerders⁵⁵

- VEMW is van mening dat ACM vrij summiere informatie presenteert. Op basis van deze informatie durven zij geen beslissing te nemen, omdat ze niet weten waar ze ja tegen zeggen. Zij hebben de volgende vragen: wat zijn de criteria van de noodzakelijkheid? Wie bepaalt wat onderdeel is van de strategische herstellvoorraad en hoe zorgen wij ervoor dat het geen goudomrande voorraad wordt? Om hoeveel geld gaat het?
- Energie Nederland vraagt zich af of er alternatieven in het reguleringsvoorstel zijn.

ACM geeft aan dat de bepaling of het noodzakelijk is bij het ministerie van EZ ligt. Voor nu is de noodzakelijkheid bepaald doordat de AIVD/NCTV scenario's hebben opgesteld met daarin de realistische dreigingen. Vervolgens heeft het Adviescentrum Bescherming Vitale Infrastructuur een analyse gemaakt van de gevolgen van deze scenario's voor TenneT. Op basis hiervan is een lijst opgesteld met onderdelen die nodig zijn om in voorraad te houden. Het ministerie van EZ heeft aangegeven de zaken op de lijst noodzakelijk te achten. Hoe de noodzakelijkheidstoets onder STROOM er uit gaat zien is nog niet bekend. Daarnaast kan de minister ook nog een aanwijzing geven mocht dat nodig zijn. De orde grootte waarover het hier gaat is voor beide partijen gezamenlijk minder dan EUR 100 miljoen. Omdat het aanhouden van de strategische herstellvoorraden voortvloeit uit een wettelijke taak, is ACM van mening dat deze een plaats dienen te krijgen in de regulering. Binnen het reguleringskader kunnen er wel keuzes gemaakt worden.

- GTS biedt zijn excuses aan voor de late beantwoording van onze vragen. Hierdoor is niet alle informatie op de sheets van toepassing op GTS. GTS stelt voor om geen afschrijvingstermijnen te hanteren, maar aparte activaklassen. Hierdoor ontvangt GTS geen afschrijvingskosten. Door de interne administratie kan GTS namelijk niet werken met afschrijvingstermijnen. Administratief is het lastig om onderdelen aan andere activaklassen toe te wijzen. Zo kan een compressor niet aan meerdere activaklassen worden toegewezen. GTS stelt dezelfde methode voor met als verandering dat er een aparte activa klasse wordt gecreëerd. VEMW vindt dit vreemd en vraagt zich af of GTS niet de onderdelen regulier kan laten meedraaien, maar dat er wel altijd twee onderdelen van het een of ander in voorraad zijn om aan de wettelijke taak te kunnen voldoen. GTS geeft aan dat zij dit niet kan. VEMW en TenneT snappen niet dat dit niet kan en vinden het vreemd dat GTS geen afschrijvingskosten wilt ontvangen.
- VEMW vindt het bedrag laag voor heel Nederland en vraagt zich af of dit ook niet speelt bij de regionale netbeheerders.

⁵⁵ Zie pagina 6 in dit verslag, opmerking GTS bij dit agendapunt

Conclusies en afspraken:

TenneT kan zich in het voorstel vinden. VEMW ook, mits het binnen de grenzen van de uitvoering van de wettelijke taak blijft. In hoofdlijnen kan GTS zich ook vinden in het voorstel, maar stelt voor om voor GTS niet af te schrijven op de voorraden en kosten van aanpassing te rapporteren als operationele kosten. Liander bekijkt of zij niet ook een strategische herstellvoorraad aan moeten houden in het kader van de taak bescherming van netten tegen invloeden van buitenaf en komt hierop terug bij ACM.

8. Rondvraag en afsluiting

Geen vragen.

Reactie op hoofdpuntenverslag Klankbordgroep methodebesluiten 2017 d.d. 28 september 2015, te Den Haag

Endinet B.V. | John Schepens:

- *Pagina 2, agendapunt 3, Agendering bijeenkomsten klankbordgroep 13 oktober en 2 november:*

Liander vraagt of ACM nog terug zal komen op het onderwerp 'lengte van de reguleringsperiode'. Als de netbeheerders hiervoor nog iets moeten doen, dan vernemen zij dit graag zo spoedig mogelijk.

- *Pagina 3, agendapunt 5, WACC, na 2e bullet:*

Het is Liander opgevallen dat Rebel op één punt een mening geeft over een efficiënt gefinancierde netbeheerder en zich op andere punten van een dergelijke mening onthoudt.

- *Pagina 3, agendapunt 5, WACC, 6e bullet:*

Rendo vraagt wat het perspectief is bij de WACC: het vergoeden van de kosten van de netbeheerder of het geven van een vergoeding aan de vermogensverschaffer. Liander meent dat de methode prikkelt tot kort financieren en vraagt ACM hoe zij dit ziet. Een prikkel uit het systeem dient weloverwogen en consistent te zijn. Ook vraagt Liander hoe ACM ziet dat een netbeheerder zich efficiënt financiert bij de WACC. ACM reageert op deze punten door aan te geven dat die onderdeel zijn van het lopende beroep.

GTS | Liesbeth de Ruiter-Kortleve:

- *Pagina 2, agendapunt 2, Status ingediende agendapunten kbg-leden*

Aan de alinea "ACM benadrukt dat zij heel serieus naar alle punten en stukken heeft gekeken en dat het wel tijd wordt om keuzes te gaan maken. Tegelijkertijd concludeert ACM dat verschillende kbg-leden zich niet kunnen vinden in het door ACM geschetste proces. Daarom zegt ACM toe een nieuw procesvoorstel te doen. Partijen krijgen de ruimte om punten alsnog toe te lichten aan de kbg, wanneer zij het pertinent oneens zijn met ACM over de relevantie voor deze methodebesluiten." dient toegevoegd te worden:

"Verschillende KBG-leden kunnen zich niet vinden in het door ACM geschetste proces en de door ACM gegeven toelichting voor het niet agenderen van een aantal van de door de marktpartijen aangedragen agendapunten en stellen voor om de aangedragen agendapunten alsnog te agenderen in een toekomstige KBG."

- *Pagina 4, agendapunt 5, WACC*

Aan de eerste bullet op pagina 4 “GTS geeft ...” dient toegevoegd te worden:

“GTS stelt dat ACM met de herstellende motivering geen antwoord op de vraag van het CBb geeft: namelijk waarom in dit MB geen rekening is gehouden met bestaande leningen? ACM geeft aan dat ze deze discussie niet lopende de beroepszaak wil voeren en dat zij wil afwachten wat er in CBb-procedure gebeurt.”

Aan de eerste bullet onder afspraken op pagina 4 dient toegevoegd te worden:

“Op verzoek van onder meer Liander gaat ACM aangeven wat zij m.b.t. de WACC als methode ziet en wat zij als rekenwerk beschouwd.”

- *Pagina 4, agendapunt 7, Strategische herstellende voorraad systeembeheerders*

T.a.v. de 1e bullet van de derde alinea die begint met “GTS biedt zijn excuses....”

- Dient het tweede deel van de zin “GTS stelt voor om geen, maar aparte activaklasse” vervangen te worden door “GTS stelt voor om geen, maar één separate activaklasse voor de herstellende voorraad.”
- dient verwijderd te worden de zin “Door de interne administratie kan GTS namelijk niet werken met afschrijvingstermijnen.” Dit punt is geen juiste weergave en heeft GTS dit na de KBG in een telco nader toegelicht aan ACM.
- de zin “Administratief is het lastig om onderdelen aan andere activaklassen toe te wijzen. Zo kan een compressor niet aan meerdere activaklassen worden toegewezen” te wijzigen in “GTS geeft aan dat het bijvoorbeeld mogelijk is dat onderdelen in de herstellende voorraad voor uiteenlopende typen activa worden gebruikt en aldus niet als voorraad á actief toegewezen kan worden aan één activaklasse.”

Liander N.V. | Erik Hooykaas:

- *Pagina 1, aanwezig:*

De heer B. Witjes is ook van Liander, niet van Alliander

- *Pagina 2, agendapunt 2, Status ingediende agendapunten kbg-leden, eerste bullet:*

Liander verzoekt ACM het probleem op te pakken, ook al is het op dit moment wellicht niet materieel. Met opname in de methode wordt voorkomen dat het probleem wordt opgepakt als het half al bijna verdrongen is. Vergelijk bijvoorbeeld de oplossing voor invoeding bij elektriciteit. De voortekenen waren in 2006 volop aanwezig, maar pas in besluit 2014-2016 werd het probleem opgelost.

- *Pagina 3, agendapunt 5: WACC, 2^e bullet*

Liander geeft aan dat Rebel bij het onderwerp gearing een uitspraak doet over een efficiënt gefinancierde netbeheerder. Liander vraagt aan ACM of een uitspraak inzake ‘wat een efficiënt gefinancierde netbeheerder’ inhoudt onderdeel is van de opdracht, alsmede of Rebel hierover ook een uitspraak kan doen inzake het onderwerp lengte van de referentieperiode voor de risicovrije rente.

-

Pagina 3, agendapunt 5: WACC, 6^e bullet

“Liander stelt dat de methode prikkelt tot kort financieren en vraagt ACM hoe zij dit ziet. Een prikkel dient weloverwogen, consistent en uitvoerbaar te zijn. Ook vraagt Liander hoe ACM ziet dat een netbeheerder zich efficiënt financiert bij de WACC.